

KEMAL VAROL • Ucunda Ölüm Var

KEMAL VAROL 1977 yılında doğdu. *Yas Yüzükleri*, *Kin Divanı* ve *Temmuzun On Sekizi* adlı üç şiir kitabı *Bakiye* adıyla toplu şiirler olarak kitaplaştı. İlk romanı *Jar*, 2011 yılında yayımlandı. Bu kitabı, 2014 Cevdet Kudret Roman Ödülü'nü kazanan *Haw* adlı romanı takip etti.

İletişim Yayınları 2256 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 376

ISBN-13: 978-975-05-1879-9

© 2016 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2016, İstanbul

EDITÖR Levent Cantek

KAPAK Deniz Karagül

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Aybars Yanık

BASKI ve *CLT* Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 38 46

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

KEMAL VAROL

Ucunda Ölüm Var

Veysel Atılgan'a...

İçindekiler

BİRİNCİ BÖLÜM	
GÖZ SİLİMLİĞİ	11
İKİNCİ BÖLÜM	
KURSAK	23
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
KONYA	31
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
BİR TEKAÜDÜN AĞIDI	47
BEŞİNCİ BÖLÜM	
İLK YARA	59
ALTINCI BÖLÜM	
BURSA	65
YEDİNCİ BÖLÜM	
YER DEĞİŞTİREN BİR MEZARIN AĞIDI	81
SEKİZİNCİ BÖLÜM	
DÖNÜŞ	97
DOKUZUNCU BÖLÜM	
İSTANBUL	101

ONUNCU BÖLÜM	
BİR KAHRAMANIN AĞIDI	117
ON BİRİNCİ BÖLÜM	
SAHİDEN ORADA MISIN?	129
ON İKİNCİ BÖLÜM	
ERZURUM	133
ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
ALTIN YÜZÜK AĞIDI	149
ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
SENDEN SONRA	163
ON BEŞİNCİ BÖLÜM	
ARKANYA	169
ON ALTINCI BÖLÜM	
TÜKENMİŞ BİR ÜMİDİN AĞIDI	183
ON YEDİNCİ BÖLÜM	
YOL	197
ON SEKİZİNCİ BÖLÜM	
MEMLEKET	201
ON DOKUZUNCU BÖLÜM	
ARGUVAN	217

*“Zannederdim aşkıyı bir şûha bağlarsam geçer [...]
 Bitmiyor hüznüm gülmekle, belki ağlarsam geçer.”*

Hafız Kemâl

GÖZ SİLİMLİĞİ

“Bir insan çok şerefli olabilir ama cenazesine kimin geldiği hava durumuna bağlıdır!”

Rud Lurie

Ağıtçı Kadın, yerleri süpüren yırtık kara elbiseleri, bu yırtıklara düğümlediği renk renk çaputları, başına sardığı kara yazmaları, aslanağızlı asası, beline kemer niyetine doladığı kurt ve çakal kuyrukları, iki kaşının ortasıyla elinin tersindeki dövmeleri, bileklerine geçirdiği stres bileziği ve yırtık ayakkabılarıyla elli yıl boyunca kim nereden çağırды, hangi evden bir cenaze kalktıysa vakit sektirmeden ayaklanıp yollara düştü.

Sanki dünyaya sadece ölülerin ruhunun selamete ermesi için gelen bu kadın, yıllarca denize kıyısı olan şehirlerden uzak dağ köylerine, kışların bir leke gibi yapışıp kaldığı diyarlardan kar yüzü görmemiş ovalara, bayındır ormanların çepeçevre sardığı nemli yurtlardan bir ejderha gibi alev kusan bozkır illerine varana değin cümle memleketi gezerken ne yollardan erindi, ne de artık takati kalmayan ayaklarından dert yandı. Kendisi gibi zamanla yaşlanan aslanağızlı asasına tutunup bir kiraz yaprağı gibi rüzgârın önüne düşerken, çoktandır bir mezar yerine dönmüş Anadolu'nun kasaba ve şehirlerinde ağıtlar yaktı, senelerce ölülerin ruhlarına

gül suyu ferahlığı verip kalanların kalplerinde biriken, âdeta bir irin halini alan acılarını akıtmalarına yardım etti.

Anadolu'nun bu son ağıtçısı, her seferinde ölünün kapıda-ki ayakkabılarına bakarak iç geçirdi, rahmetlinin henüz yor-gan döşek gezen kokusunu içine çekti, mevtanın elbiseleri-ni kucaklayıp bir yakınından hikâyesini dinledi. Ölenin kim olduğunu, neler yaşadığını, hangi zorluklarla büyüdüğünü, neden öldüğünü, hangi muradını tamamlamadığını, içinde hangi ukdenin çözülmediğini, bu dünyadan göçerek kimle-ri yalnız başına koyduğunu, son anlarında neler söylediğini, arkasında hangi boşluğu bıraktığını öğrendikten sonra ken-disini bekleyen kederli kalabalığın tam ortasına kurulup üç gün üç gece boyunca devamlı ağıt yaktı.

Gömlekler, ceketler, çorap ve mendiller, yazma ve kasket-lerle allı pullu elbiseler yaşlı kadının ellerinde havaya yük-seldi ve ağzının içinde bekleyen kederli kelimeler odanın içinde bir o yana bir bu yana döndü. Gözleri kurumuşların, içine atmışların, ağlamayacağım diye bin yemin etmişler ile taş kalplilerin bile gözlerini bir pınar gibi akıtıp senelerce cümle memleketin acısını aldı.

Ağıtçı Kadın'ı dinleyenler sinelerini dövüp tırnaklarını yüzlerine geçirirken, o sadece Allah'ın sevgili kullarını de-ğil, düzenbaz, hilebaz, nebbaş, katil ve cinsî sapıklar gibi ce-hennem ateşiyle yanmaya layık olan en kirli kulları bile fe-raha çıkarıp onları mahkeme-i kübraya temiz hal kâğıdıyla yolladı. Yaktığı ağıtlar yardımıyla, faydasız bir hayat yaşayan en sütü bozuk ölüyü dahi benzerine evliya tezkirelerinde bi-le rastlanmayan bir mertebeye çıkardı. Kahveye giderken ye-re yığılan birini sanki Kâbe'ye varamamış bir mümin ya da fazla içtiği için ölen bir başkasını zemzem suyunun hasretiy-le ölmüş bir tarikat ehli gibi tasvir etti. Düzenbazları itikat-lı, hilebazları emin, cinsî sapıkları pirüpak, birbirinden fe-na huyları olan en işe yaramaz hovardaları bile hak yolunda

birer veli olarak çizdi. Haliyle, bulutların üzerinde ölünün amel defterini karıştıran melekler bile, herhalde bir yanlışlık yaptık diye ellerindeki eskimiş defterin tozlu sayfalarını çevirerek yazdıklarını yeniden incelemek zorunda kaldı.

Böylece, kırışmış yüzü dövmelemlerle kaplı olan Ağıtçı Kadın yüzünden ölümün tozlu yolları tastamam elli yıl boyunca gözyaşlarıyla sulandı durdu Anadolu'da. Onun iç parçalayan ağıtları sayesinde, herkes şer tarafına doğru hareket eden taziye dengeleme, cennetteki on sekiz ırmakta şen şakrak bir halde yıkanma fırsatı buldu. Mendiller, yazma kenarları, tül-bent ve kurumuş yanaklar hep onun sayesinde ıslandı. Mezarlarında huzursuzca dönüp duran ölümler, ruhlarını arkalarından yakılan bu içli ağıtlarla teslim etti.

Yaşlı kadın ise, her ağıt bitiminde görevini layıkıyla yaptığına kanaat getirip kara elbisesinin sağlam bir yerini yırtarak, ölümlerin elbisesinden kopardığı bir parça çaputu o söküğe düğümledi ve yeniden tozlu yollara koyuldu. Otobüslere, tren ve vapurlara binip her seferinde başka bir ölünün ruhu için ağıt yaktı.

Günler, aylar geçtikten sonra, ölümün arada bir soluklanmasını fırsat bilip birbirinden maharetli saz âşıklarının ıssız vadi ve gözelerde kederli türküler yaktığı eski Arguvan'daki yıkık dökük evine döndü. Gece boyu buz gibi dut rakısı içip durmalarına rağmen, rakıdan değil de yaktıkları türkülerden sarhoş olan âşıkları dinleyip yorgun başını kir pas içindeki döşegine koydu. Bir kulağı vadide yankılanan türkülerde, bir kulağı yoldan gelecek hışırtıda, yatağında öylece uyuyup kaldı günlerce.

Lakin hastalıklı, savaştı, kazaydı, Allah'ın emriydi, oydu buydu derken Anadolu'da ölümün mesaisi hiç sona ermediği için, bir zaman sonra yeniden taziye evleri, seneidevriye ve hatimlerin yolunu tuttu yaşlı kadın. Üç gün üç gece boyunca yaktığı ağıtlara karşılık kendisine ödenen göz silimli-

ği parasını boynundaki keseye sıkıştırıp o diyar senin bu diyar benim demeden elli yıl boyunca sadece geride kalanların değil, gözü bu dünyada kalan ölümlerin ruhunu da ferahlattı.

Fakat zaman denen illet hep aynı düzende geçip gitmezdi. Zamanın bazen durması, işlerin durduk yere sarpa sarması, o sonsuz gibi görünen akışın bir yerde kesilmesi gerekirdi. Nihayet, onca vakit zamanın o çok kıymetli kanatları altında bir gün bile gıkını çıkarmadan ömür tüketen yaşlı kadına günün birinde nedenini kimselerin bilemediği bir hal oldu.

Her ne olduysa, uğursuz bir senenin gelip memleketin üzerine çöreklediği, kar kıyamet bir kışın yaşandığı o yılın baharında yaşandı. O yıl hayli zorlu geçen kış nihayet bitti ve Arguvan'daki dereler çağlayıp ağaçlar yeniden yaprağa durdu. Lakin memleketin her tarafından durmaksızın ölüm haberlerinin geldiği o bahar, Ağıtçı Kadın bir gün ansızın tek göz odalı evine kapandı ve o zamana kadar herkese araladığı kırık dökük kapısını bir daha kimseye açmaz oldu. Yıllar yılı başkalarının hayatı hakkında acı dolu destanlar düzerken, o günden sonra kimseye kendi ömrüne dair bir cümle dahi kurmadı.

Arguvanlılar, toprak kayması sonucu eski kasabalarını terk edip doğuda yeni bir şehir kurmuşlardı. Ama herkes evini barkını bırakıp bu yeni kasabanın yolunu tutarken, yaşlı kadın susuz ve elektriksiz bu eski yerde bir başına yaşamayı yeğlemişti. İş gücü olmazsa yeni Arguvan'a pek inmezdi. Kendisine hürmette kusur göstermeyen kasabalıların bakışları altında tütünü bitmişse tütün alır, radyo pili, tuz, şeker, yağ alır; onun bunun fiyatını sorup zamandan geri kalmamaya çalışır, sonra da gerisin geri evine dönerdi. Bu yüzden kasabalı, yaşlı kadının evine kapandığını, artık ağıda gitmediğini ilk başlarda bilemedi. Zaten ihtiyarlar o yılın yaman kışına karşı pek dayanıklı çıktığı için ölüm o bahar

yanlarına pek uğramadı. O günlerde Arguvanlılar onun yokluğunu bir an bile hissetmeyip neşe içinde türkü ve boğma rakılarına gömüldüler. Ölümün her canlının başında salınıp durduğunu, er ya da geç kapılarını çalacağını unutup günlerini hayatın zevk ü sefasına harcadılar.

Ağıtıcı Kadın'sa, o bahar günlerinin birinde, odasının bir köşesinde kir pas içinde duran kap kacağa, çatlamış duvarlara astığı türlü renkteki tespihlerin dağınıklığına aldırmadan başını bağlayıp kendisini yataklara attı. O vakitten sonra, kimi zaman türkü ve ajans dinlemek için başucuna koyduğu küçük transistorlu radyoyu bile açmadı ve bir gözü pence-rede, hep dışarıya baktı. Ne zaman geleceğini kimsenin bilemeyeceği ölüm, aniden ortaya çıkacakmış gibi yaşlı gözlerini evinin önünde uzayan ağaçlı vadiye, bu vadinin içinden akan dereye, sanki bin yıldır oradaymış gibi sallanan ağaçlara, yıkık dökük halde bekleyen eski kasabanın viranelerine dikti.

Fakat dünya üzerindeki herkes ve her şeyin sonu beklemeye yazgılıyken, ölümün bir dakika bile beklemeye tahammülü yoktu. Anadolu'nun dört bir yanında güllük gülistanlık geçen bir-iki haftanın sonunda, baharın tadını henüz almış ihtiyarlar birer ikişer ölmeye, cami ve cemevlerinden yeniden dört kollular kalkmaya başladı. Ölüden geriye kalan biçare ve kederli insanlar da, biraz olsun ferahlamak için haliyle Arguvan'ın yolunu tuttu.

Ama yaşlı kadın kederli ölü sahiplerini, seneidevriye ricacılarını, kendisine kasabanın ileri gelenleri vasıtasıyla haber gönderen varlıklı beylerin davetini dahi kabul etmedi. Kimine hastayım dedi, kimine başka bir yere davetli olduğunu söyledi, kimini düpedüz azarlayıp çürümüş ahşap kapısından kovdu. Böylece, birkaç zaman evine gelen giden olmadı. Fakat çok geçmeden, bu virane haldeki evin bulunduğu tepede soluklanan ricacılara yenileri eklendi. Fakat onlar da bir sonuç alamadılar.